

Sivan SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Terveysten edistämisen määräraha – hankehaku

”Miun hyvä olo yhdessä tehden –hanke”

Tulevaisuuslautakunta

5.6.2024

Ikäntyneiden yhteiset palvelut

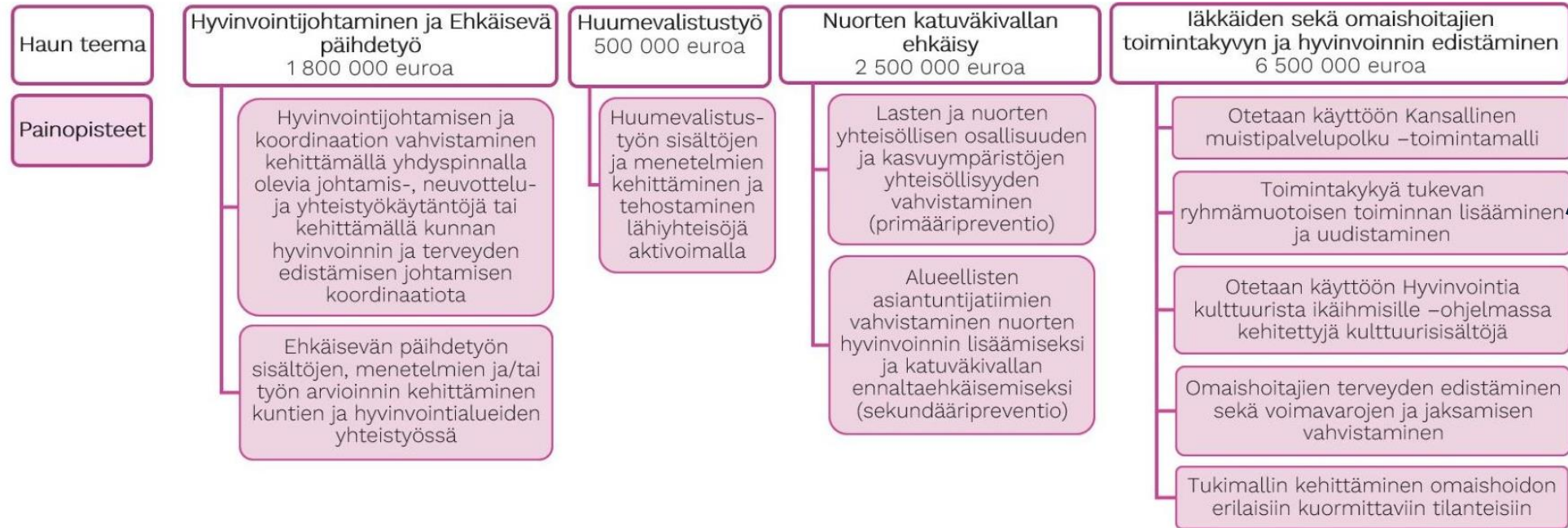
Taustaa

- Terveyden edistämisen määräraha on rahallinen tuki, jota myönnetään harkinnanvaraisesti vuosittain hyvinvointia ja terveyttä edistäviin hankkeisiin.
- Hanke voi olla 1–3 vuotta kestävä kokeilu-, kehittämis- tai tutkimushanke.
- Laki terveyden edistämisen määrärahasta (333/2009)
- Painopisteet vuonna 2025:
 - Hyvinvointijohtaminen ja ehkäisevä päihdetyö
 - Huumevalistustyö
 - Nuorten katuväkivallan ehkäisy
 - **lääkäiden sekä omaishoitajien toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen** (THL, 2024)

Edellytykset

- Hankkeiden tulee liittyä kansallisten terveyden edistämisen ohjelmien toimeenpanoon.
- Tuettavan hankkeen tulee tehostaa terveyden edistämisen rakenteiden ja menetelmien kehittämistä sekä eri toimijoiden moniammatillista ja monitoimijaista yhteistyötä uudistuvissa palvelurakenteissa.
- Hankkeen tulee toiminnallaan pyrkiä kaventamaan väestöryhmien välisiä terveyseroja mukaan luettuna sukupuolten väliset terveyserot.
- Hankkeen tulee edistää hankkeen kohderyhmän **osallisuutta** lisääviä toimintatapoja.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa hankekaudella vaikuttavuustutkimusta, jolla seurataan rahoitettavien hankkeiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta. Osa hankkeista toimii yhteistyössä THL:n kanssa.
- Hankkeen tulee tuoda kansallista lisäarvoa terveyden edistämiselle **hyödyntämällä jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä innovatiivisesti tai kehittämällä uudenlaisia menetelmiä terveyden edistämiseen**. Hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja ovat esimerkiksi **arvioidut HYTE-toimintamallit** sekä **Tulevaisuuden sosiaali- ja terveysterveystyökeskus –ohjelman ja Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille –hankkeen kehittämistyön toimintamallit**.
- Hankkeen toteuttajan tulee osoittaa hankkeeseen **omaa rahoitusta**. Vain perustelluista syistä hanketta voidaan rahoittaa täysimääräisesti. (THL, 2024)

Vuoden 2025 haun määrärahakehityksen jakautuminen eri teemoihin ja haun painopisteet

5b: Tuetaan iäkkäiden hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä ja uudistamalla toimintakykyä tukevaa ryhmämuotoista toimintaa

- Tavoitteena on toimintakyvyn monipuolinen ylläpitäminen, sosiaalisten suhteiden vahvistuminen, osallisuuden edistäminen, yksinäisyyden ja turvattomuuden vähentyminen, hyvinvoinnin ja terveyden tukeminen.
- Otetaan käyttöön kehitettyjä ja hyväksi todettuja ryhmämuotoisia toimintamalleja sekä jatkokehitetään ja juurrutetaan erilaisia ryhmämuotoista toimintaa kotona asuville iäkkäille, joiden toimintakyky on heikentynyt.
- Toiminnan tulee olla tavoitteellista ja siinä pitää hyödyntää hyviä tai vaikuttavaksi todettuja käytäntöjä ja toimintamalleja sekä jatkokehittää niitä.
- Toiminnan sisällön tulee monipuolisesti kattaa fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kognitiivista toimintakykyä edistävää ryhmätoimintaa, ml. mielen hyvinvoinnin, osallisuuden, ravitsemuksen ja liikunnan edistäminen.
- Lisäksi kehitetään ja juurrutetaan prosesseja ja rakenteita ryhmätoiminnan toteuttamiseksi.
- Toiminnan tulee vastata asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin, mahdollistaa moninaisuuden huomioiminen, tukea osallisuutta sekä ryhmätoiminnan saavutettavuutta.
- Digitaalisten toimintamallien kehittämisessä ja käyttöön ottamisessa tulee huomioida palvelujen käytettävyys asiakkaan näkökulmasta.

Lähde: THL, 2024

Hakeminen

- Haetaan koko hankekaudelle: 1.1.2025-31.10.2027
- Haku 13.5.–14.6.2024
- Valmistelijat: palvelujohtajat Hannele Komu ja Marke Varis, palveluasiantuntijat: Tarja Hirvonen, Maria Barck-Sutinen, hankepääällikkö: Ulla Tiainen
- Haetaan osa-alueeseen 5b: **Tuetaan iäkkäiden hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä ja uudistamalla toimintakykyä tukevaa ryhmämuotoista toimintaa**
- Jatketaan mm. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskushanke ja Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille hankkeissa tehtyä kehittämistyötä
- Kumppanit
 - Pohjois-Karjalan Kansanterveyden keskus, Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ry, Joensuun seudun omaishoitoyhdistys (Omaishoitoliitto), Karelia-ammattikorkeakoulu
 - Kitee, Tohmajärvi, Juuka, Outokumpu ja Polvijärvi
- Hankkeen kokonaisbudjetti 500 000€, haetaan 20 %:n omarahoitussuudella (100 000€) (2 htv)

Miun hyvä olo yhdessä tehdessä -hanke

- Hankkeen avulla lisätään iäkkäiden hyvinvointia ja terveyttä ja pyritään hillitsemään palvelujen tarpeen kasvua väestön ikääntyessä

Taustaa hankkeelle

- Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiassa toiminnan lähtökohdaksi kuvataan ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa –Strategiset painopisteet vuosille 2025–2028 – ohjelmassa on yhtenä painopistealueena osallisuus ja yhteisöllisyys, jossa ehdotettuna toimenpiteenä on mm. yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäiseminen etsivän vanhustyön avulla (Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto, 2024)
- Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen Ikäntyneiden toimintakyvyn edistämisen suunnitelmassa 2023–2026 yhtenä painopisteenä on yksinäisyyden vähentäminen sekä osallisuuden, yhteisöllisyyden ja yhteistyön lisääminen.

Strategiamme keskeiset asiat yhdessä kuvassa.

Tarve hankkeelle

- Pohjois-Karjalassa yli 65- vuotiaista itsensä yksinäiseksi koki 11,1 % vuonna 2022 ja yli 75-vuotiaista jo 15,3, % (Sotkanet). Luvut ovat noususuunnassa. (Sotkanet)E erityisen haavoittuvia ovat yksin asuvat vanhukset.
- Myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta edeltäneen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän vuonna 2022 laaditun hyvinvointikertomuksen mukaan ikääntyneiden yksinäisyys on kasvanut psyykinen kuormittuneisuus on lisääntynyt ja alkoholin liikakäyttö on lisääntynyt. (Siun sote, 2022)
- Hyvinvointikertomuksen mukaan toimintakyvyn osalta liikkumiskyvyn vaikeuksia on lähes joka viidennellä 65 vuotta täyttäneistä, ja kaatumisiin liittyvät hoitotaksot ovat edelleen korkealla tasolla, vaikkakin viime vuosina tässä suunta onkin ollut alaspäin. (Siun sote, 2022)

Hankkeen tavoitteet

Pohjois-Karjalassa on käytössä **toimintamalli**, jossa on kuvattu eri toimijoiden (hva, kunta, järjestöt) vastuut ja roolit ikääntyneille tarjottavassa toimintakykyä ylläpitävässä, sosiaalisia suhteita vahvistavassa, osallisuutta edistävässä ja yksinäisyyttä ja turvattomuutta ennaltaehkäisevässä toiminnassa huomioiden omaishoitajien hyvinvointi ja jaksaminen

- Kuvataan ja otetaan käyttöön alueellinen rakenne ja verkosto rajatulla alueella (Kitee, Tohmajärvi, Juuka, Polvijärvi, Outokumpu).
- Hankkeessa tehdään laajentumissuunnitelma koko hva:lle.
- Kehitetään omaishoitokeskus Onnelin toimintaa monialaista yhteistyötä ja kumppanuutta lisäten.

Kuva: Pixabay

Hankkeen tavoitteet

Tunnistetaan ja tavoitetaan eri tuen tarpeessa olevat ikääntyneet ml. erityisen tuen tarpeessa olevat ja tuetaan heidän sekä kaikkien ikääntyneiden ohjautumista hyvinvointia tukeviin ryhmämuotoisiin toimintoihin.

- Lisätään ikääntyneitä kohtaavien työntekijöiden osaamista tunnistaa eri tuen tarpeessa olevat ikääntyneet ml. erityisen tuen tarpeessa oleva.
- Asiakkaiden ohjautumisen ja jatkopolutuksen kuvaaminen huomioiden olemassa olevat toiminnot ja hyödyntäen aiempien hankkeiden (mm. Tulkoti ja IHKU, Innokylän toimintamallit) tuotoksia.
- Ohjautumisen mallin käyttöönotto ja jalkauttaminen

Kuva: Antti Pitkjärvi, Siun sote

Hankkeen tavoitteet

Pohjois-Karjalassa järjestetään hyvinvointia tukevaa ryhmätoimintaa ikääntyneille kunta- ja järjestöyhteistyönä hyödyntäen kumppanuustoimintaa ja aiempaa kehittämistyötä ryhmämuotoisesta toiminnasta.

- Jatketaan Tulsote- ja Tulkoti-hankkeissa aloitettua kehittämistyötä ikääntyneille suunnatun ryhmätoiminnan järjestämiseksi.

Kuva: Antti Pitkälä, Siun sote

Lisätietoja

Hannele Komu

hannele.komu@siunsote.fi

Palvelujohtaja

Ikääntyneiden yhteiset palvelut

Lähteet:

- ❑ Innokylä. (n.d.). Toimintamallit. Saatavissa: <https://innokyla.fi/fi/general-models>
- ❑ Laki terveyden edistämisen määrärahasta (15.5.2009/333)
- ❑ Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. (2024). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa – Strategiset painopisteet vuosille 2025–2028 – ohjelma
- ❑ Siun sote. (2022). Laaja hyvinvointikertomus. https://www.siunsote.fi/documents/393252/6561109/Siunsote_hyvinvointikertomus.pdf/e486f94f-232b-9390-bae1-1e1bd2fdb508
- ❑ Siun sote. (2023). Strategia: yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut. <https://siunsote.sharepoint.com/sites/Johtaminen/SitePages/Strategia.aspx>
- ❑ Sotkanet. www.sotkanet.fi
- ❑ THL. (2024). Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen. Terveyden edistämisen määräraha. Haun sisällöt. 24.4.2024. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/kansallinen-tuki-ja-verkostot/terveyden-edistamisen-maararaha/sisallon-suunnittelu>

Yhdessä tehden vaikuttavimmat palvelut